

Az Uzonira vonatkozó felkutatható adatok nagy részét Koncz József¹⁾ és Zoványi Jenő²⁾ már összegyűjtötte, forrásaikat azonban most is megismételjük, hogy az ő alakja se hiányozzék az Apáczai-tanítványok sorából.

Hihetőleg a fehérvári kollégiumban végezte tanulmányait s innen vitték a küllösmegyei Bonyhára iskolamesterül. Itteni szolgálata közben 1656-ban fordította le latin nyelvből Diest Henrik "Ut sima kövekkel fel ékesített David paritjaja" című munkáját, amelyet 1658-ban a gyulafehérvári tipografiában ki is nyomtatott. E könyvnek ma csak egyetlen, címlap nélküli példánya ismeretes,³⁾ de megtalálható árva Bethlen Kata könyvtárának Bod Pétertől összeállított jegyzékében is.⁴⁾ Ajánlását Kemény Simonhoz, a majdani fejedelem fiához, Udvarhelyszék főkapitányához,⁵⁾ intézte; mondandóit azután így fejezte be: "Irtam Bonyhán, 1656 esztendőben Pünkösd havának 20-dik napján. Nagyságodnak méltatlan és alázatos, de hűséges Oskola Mestere Uzoni Sz. Balás." Ebből az gyanítható, hogy a nyomtatás költségeit patrónusa fizette.

Falusi tanítóskodása után 1658-ban visszatért a kollégiumba, de már nem a Basirius igazgatása alá került fehérvári scholába, hanem Kolozsvárra, ahol még az előbbi tanulása során megismert tu-

---

1) Koncz József: Egyháztörténeti adalékok. PrK. 1888: 337. és A maros-vásárhelyi evang. reform.coll. története. M.-Vásárhely, 1896. 45, 493.

2) Zoványi Jenő: Tanulmányok a magyar protestáns egyház és irodalom történetéből. Sárospatak, 1887: 63-70. és Nehány kiegészítő adat. PrK. 1888: 446.

3) RMK. I. 930.

4) EM. 1912: 168.

5) Lázár Miklós: Erdély főispánjai. Sz. 1887: 400.

dós Apáczai professzor irányítása mellett töltött néhány újabb esztendőzt.

A megjelent könyvével tekintélyt szerzett Uzonit a diákság bizalma - valószínűleg Apáczai buzdítására - még ugyanebben az esztendőben szeniorrá választotta meg. Önéletírásában Bethlen Miklós elmondván, hogy őt 1658-ban az apja Kolozsvárra vitte továbbtanulásra s "az új farkas-utczai collegiumban nappali tanulószállásul a kapu felett való házat rendelték, melyben a senior Uzoni Balázs lakott."⁶⁾ Bárha nem tartom valószínűnek, hogy az 1658-esztendő elején már mindjárt elnyerte volna e tisztséget, mert soha sem volt szokásban, hogy azt hosszabb időn keresztül ugyanegy személy töltse be, ugyanis Apáczai elhunytja után - Kolozsvár város törvénykezési jegyzőkönyve szerint - egy bizonyos peres ügyben 1660 február 23-án Uzoni még mindig mint senior a lektorokkal együtt képviselte a kollégiumot és a diákok társaságát, a cetust.⁷⁾ Ez pedig máris közel két esztendőnyi időt ölelne fel.

A kollégiumból történt kibucszása után azonban mégsem ment külsőországokbeli akadémiákra, mint ahogyan készülsége és eddigi pályafutása után várhattuk volna. Lehetséges, hogy az ország súlyos helyzete s netalán áldozni kész pártfogó hiánya miatt inkább a marosvásárhelyi partikula igazgatását vállalta el, amely állását 1660 november 15-től 1661 április végéig - az iskola előhaladásán hűségesen fáradozva - töltötte be. Innen azután a szeredaszentannai (mai nevén nyárádszentannai) egyházközség vitte ki prédikátornak. Itt most már patrónusa fiának: Lázár Imrének nevelésével is megbízott. Hihetőleg 1665-ben távozott el ebből az egyházközségből.⁸⁾ 1668-ig Gyalakuta-kelementelki lelkipásztor, mint ilyen az új püspök (Kovácsnai Péter) választása ügyében 1668 november 19-én Szászmedgyesről levelet intézett Teleki Mihály fejedelmi tanácsoshoz.⁹⁾ Majd a kelementelki egyházközség nevében bizonyosan ő folyamodott Apafi Mihályhoz; ugyanis szövérdi Gáspár János maroszséki főkapitány e gyülekezet tagjait a gyalakuti templom épi-

---

6) Bethlen Miklós Önéletírása. Pest, 1858. I. 244.

7) Városi tszéki jzkv. 1660, 221. (Klt.)

8) Az erdélyi ev. ref. egyházkerület névkönyve az 1902. évre. XVII. 1.

9) OLT. Teleki levelek.

tési munkáiban való részvételre akarta kényszeríteni. Ennek következtében azután 1666-ban tanuvallatás tartatott, amelynek eredményeképpen a fejedelem elismerte a kelementelkiek tiltakozásának jogosságát, minthogy a vallomások azt bizonyították, hogy az utóbbi soha sem volt Gyalakutának leányegyháza.¹⁰⁾ Időrendben ezután Bethlen Miklóstól arról értesülünk, hogy birtokán, Bethlenszentmiklóson meg akarván szervezni a református gyülekezetet, 1667-ben papilakot építtetett s abba a következő esztendőben egykori iskolai diákfőnökét: Uzoni Balázst hozta prédikátornak. Elmondja róla, hogy ő fundálá a szentmiklósi ekkleziát s bár csak honn tanult emberben sok akadémikust tudományával, buzgóságával meghaladó, mérő apostol-ember lévén, naponként három helyen is összesen hat-szor könyörgött. Ezenkívül "scholát is csináltata vélem, és mind férfi, mind leány gyermekeket tanított."¹¹⁾ Tehát mind buzgóságban, mind céltudatosságban méltó tanítványa volt Apáczáinak.

Uzoni élete valóban rövidre szabott. Hivatásának odaadó szolgálata közben szerezhette gyógyithatatlan asztmáját, amely végzett is vele. Zoványi szerint 1673-ban már néhaiként emlékeztek meg róla.

---

10) Névkönyv. 1904. IX. 1.

11) Bethlen im. I. 377.